

Anna Sjöman, anna.sjoman@dom.se

Kommunfullmäktige i Aneby, Eksjö,
Nässjö, Sävsjö, Tranås och Vetlanda
kommuner

Begäran om nämndemän

Av 4 kap. 5, 7 och 8 §§ rättegångsbalken följer att nämndemän utses för fyra år genom val, som beträffande tingsrätt förrättas av kommunfullmäktige. Mandatperioden för de nämndemän som nu tjänstgör i Eksjö tingsrätt löper ut den 31 december 2023.

Som framgår av det bifogade beslutet har tingsrätten för mandatperioden 2024-2027 fastställt antalet nämndemän till 46 och fördelat dem mellan kommunerna på angivet sätt. Tingsrätten behöver senast den 2 oktober 2023 besked från respektive kommun om vilka som valts till nämndemän. Detta för att domstolen ska ha tid att genomföra obligatoriska kontroller och kunna planera tjänstgöring. De nämndemän som valts ska också genomgå en obligatorisk utbildning innan de får börja tjänstgöra.

Enligt en bestämmelse i 4 kap. 7 § rättegångsbalken, som handlar om val av nämndemän, ska en allsidig sammansättning av nämndemannakåren eftersträvas med hänsyn till ålder, kön, etnisk bakgrund och yrke. Om det finns flera alternativa sätt att uppnå en allsidig sammansättning, bör enligt bestämmelsen de personer väljas som inte tidigare tjänstgjort som nämndemän eller de som tjänstgjort kortast tid. Tingsrätten vill därvid påminna om att det behövs lämpliga nämndemän i alla åldrar.

Nämndemannauppdraget är helt opolitiskt. Som nämndeman är man lekmannadomare och representerar inte något parti. Val av nämndemän ska enligt riksdagsbeslut ske året efter de allmänna valen just för att markera att uppdraget inte är politiskt. Majoriteten av nämndemännen har hittills rekryterats från partikretsarna. Det finns dock inget regelverk som säger att en person måste vara medlem i ett politiskt parti för att bli vald eller vara nämndeman.

Vem som är valbar till nämndeman framgår av 4 kap. 6 § rättegångsbalken. Följande grundläggande krav ställs för att vara nämndeman i tingsrätt:

- Svenskt medborgarskap
- Inte underårig
- Inte i konkurstillstånd

- Inte ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken
- Vara folkbokförd i kommunen
- Inte vara lagfaren domare, anställd vid domstol, åklagare, polisman eller advokat eller annars ha till yrke att föra andras talan inför domstol
- Inte samtidigt vara nämndeman i hovrätt
- Med hänsyn till omdömesförmåga, självständighet, laglydnad och övriga omständigheter vara lämplig för uppdraget.

Därutöver vill tingsrätten särskilt understryka vikten av att de som nomineras till uppdrag som nämndeman är införstådda med och har möjlighet att avsätta den tid som krävs för uppdraget. Utöver ett fast schema med förutbestämda tingsdagar tillkommer mål som löpande sätts ut vid sidan av schemat. Det är inte heller ovanligt att mål pågår under mer än en dag. En nämndeman har närvaroplikt, men har också enligt lag rätt att vara ledig från sitt ordinarie arbete för att utöva uppdraget. Ersättning för uppdraget utgår enligt bestämmelserna i förordningen (1982:814) om ersättning till nämndemän och vissa andra uppdragstagare inom domstolsväsendet m.m.

Som redan nämnts behöver tingsrätten besked om vilka nämndemän som valts senast den 2 oktober 2023.

När ni skickar oss uppgifter om vilka nämndemän som valts behöver vi nedanstående uppgifter.

- Personnummer
- Efternamn, tilltalsnamn
- Mobiltelefonnummer
- E-postadress

Med hjälp av personnumret kommer tingsrätten att inhämta adress från Skatteverkets folkbokföringsdatabas.

Nämndemannauppdraget är helt opolitiskt. Ni ska inte lämna uppgift om vilket parti som nominerat nämndemannen.

Mer information om uppdraget som nämndemän, som riktar sig både till kommunen och till intresserade, finns på www.domstol.se/namndeman.

Har ni några frågor går det bra att kontakta mig eller chefsadministratören Sofie Svensson.

Anna Sjöman
lagman